

PUŠČAVSKI

MANHATTAN

OB BESEDI NEBOTIČNIK NAS NAJBREŽ VEČINA NAJPREJ POMISLI NA ŽELEZOBETONSKEG MOTE, KIKRALJUJE JOV POSLOVNIH SREDIŠČIH VEČJIH MODERNIH MEST. A NOVODOBNE VEČNADSTROPNE UMETNINE LE NISO TAKO NOVA POGRUNTAVŠČINA AMERIŠKIH VELEMEST, KOT BI SI VEČINA MISLILA.

V odročnem puščavskem predelu današnjega Jemna, ki pozabljen od sveta kraljuje na jugu arabskega polotoka, leži pokrajina Hadramawt. Istoimenski vadij (dolina s strmimi robovi, kjer ob sila redkih deževjih celo teče voda) pa skriva v svojem osrčju neverjeten zaklad. Na trdi skalni podlagi se sredi doline na dobri polovici kvadratnega kilometra stiska kar 500 nekaj stoletij starih nebotičnikov, zgrajenih iz blatne opeke. Prizor je z eno besedo veličasten in ne dopušča ravnodušnosti pri sicer sila redkih zunanjih obiskovalcih.

STARODAVNI NEBOTIČNIKI

Večina hiš v mestu je danes starih preko 400 let, sama zgodovina mesta pa sega v tretje stoletje našega štetja, ko naj bi ga za svojo novo prestolnico postavil kralj Shibam Bin Haritb Ibn Saba. Redke rodovitne doline so sredi nepreglednih puščavskih širjav pomenile pomembno trgovsko pot, kjer so karavane proti severu prenašale dragocena kadila starega sveta. Na račun carinjenja bogatih karavan je tako ob celotni poti zraslo nekaj pomembnih, močno utrjenih mest.

BREZČASNOST

Večina hiš v mestu ima danes od 5 do 7 nadstropij, najvišje pa se dvigajo dobrih 30 metrov nad živahnimi ozkimi ulicami in trgi. Približno 7000 ljudi še vedno živi v tem starodavnem mestu, kjer se, razen redkih novosti, vsakdanjik le malo razlikuje od tistega pred nekaj sto leti. Vlogo mestne komunale še vedno zadovoljno opravljajo številne koze in ovce, ki vestno predelujejo večino odpadkov. Močno utrjena mestna vrata so edini vhod v mesto, kjer življenje še vedno teče z bolj prijazno hitrostjo. Po vseh trgih otroci nabijajo napol prazne žoge, moški pa v umetnosti brezčasnja posedajo na tleh ob čaju in vodni pipi, igrajo sila priljubljene domine ter žvečijo sveže zelene liste lokalnega poživila kat.

Posebnost mesta so s filigransko natančnostjo izrezljana vhodna vrata, ki jih zaklepajo z lesenimi ključi; le-ti še najbolj spominjajo na velikanske lesene zobne ščetke. Pritličja so v večini namenjena domačim živalim, višje so shrambe, sledijo jim moški prostori, kuhinje, ženska nadstropja in nazadnje mafraj. Le-ta je najlepše opremljen, saj je namenjen druženju in skupinskemu žvečenju kafa. Ponekod so ženski prostori sosednjih hiš med seboj celo povezani z zaprtimi mostnimi hodniki.

Gostoljubnost do tujca je tu zakon in pravilo. Tako me prijazni in zgovorni Abdullah povabi v svoj visoki dom. Po močno sladkanem čaju, ki je po okusu že bolj podoben sirupu, se zapleteva v zanimivo dvojezično arabsko-slovensko debato, kjer je besede še najbolje nadomestilo kriljenje z rokami

in mimika obraza. Po dolgi vpljudnosti debati o kaj pa vem čem vse, sem se povzpел še na streho Abdullajeve hiše; ravno takrat so se z vseh minaretov v mestu skoraj sočasno začeli klicati k večerni molitvi. Čas se nenadoma ustavi, a pravljičica pred mojimi očmi živi in diha naprej. Res neverjetno mesto, si ponavljam sam pri sebi in se sprašujem, kaj bo ostalo od naših slavnih nebotičnikov čez 400 in več let.

tekst & foto: Peter Erzen